

INFOGIDS

MASTER OF SCIENCE

STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE PLANNING

Het zijn spannende tijden om Stedenbouw en Ruimtelijke Planning te studeren. De ruimtelijke planning bevindt zich in het brandpunt van grote maatschappelijke uitdagingen rond klimaatverandering, de energietransitie, grote veranderingen in mobiliteit en verplaatsingsgedrag, een stikstof crisis, een nieuwe lokale oriëntatie in het stedelijk voedselbeleid, uitdagingen zowel op het vlak van droogte als momenten van extreme neerslag, mondiale migratiestromen met een grote impact op steden, de herontwikkeling en verdichting van sprawl en verspreide verstedelijking. Die vele uitdagingen zorgen vandaag voor een snelle en ingrijpende verandering in de planningspraktijk, waarbij planners typisch fungeren in multidisciplinaire teams en vanuit een ruimtelijk perspectief samenwerken met actoren uit verschillende sectoren en uit verschillende geledingen van de samenleving, burgers, bedrijven, overheden. Aan de UGent bereiden we ruimtelijke planners voor op de complexiteit van die opgave. De opleiding vertrekt vanuit een actor-relatieve benadering van planning en veranderingsprocessen en combineert dit met een sociaal-ecologisch perspectief op de interpretatie van het verstedelijkt landschap.

Met deze infogids willen we geïnteresseerden en/of toekomstige studenten inzicht bieden in het opleidingsaanbod van de Master Stedenbouw en Ruimtelijke Planning.

Inhoud

Structuur van de master.....	p. 2
Iets voor mij?.....	p. 3
Voorbeeldopgaven.....	p. 5
Getuigenissen masterstudenten.....	p. 9
Informeer je.....	p. 10

STRUCTUUR VAN MASTERJAAR 1 EN 2

vakken die jaarlijks thematisch veranderen

2 studios (10 & 12 ECTS)

4 onderzoeksseminaries (3 ECTS) in 4 velden
onderzoeksreis (7 ECTS)

Master jaar 1			Master jaar 2	
	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2
Technische hulpvakken (minimum 1 vak)	GIS (3) Ontwerpleer 2: stadsanalyse (3)	Statistiek (3) Digitale ontwerptechnieken I (3)		
Plichtvakken	Inleiding in de planningstheorie (4) <i>Urban Analysis & Design</i> (4) Landschapszorg en -design (5) Onderzoeks- en ontwerpvaardigheden in S en RP (5) Juridische aspecten (5)	<i>Planning Theory</i> (4) Integrerend ruimtelijk beleid en projectmanagement (6)	<i>History of the Housing Question</i> (4) Mobiliteitsinfrastructuur en ruimte (3)	
			Research trip (7)	
Studio's		STUDIO: Ruimtelijke analyse en project (10)	STUDIO: Ruimtelijk project, governance en instrumentarium (12)	
Onderzoeksseminarie (minimum 2 seminars)	<u>SEMESTER 1 (JAAR 1 / 2)</u> Landschap, mens en milieu (3) A Governance en ruimtelijke planning (3) A <i>Public Buildings and Landscapes</i> (3) A2 <i>Housing and Urban Transformation</i> (3) A2		<u>SEMESTER 2 (JAAR 1 / 2)</u> Landschap, mens en milieu (3) B Governance en ruimtelijke planning (3) B <i>Public Buildings and Landscapes</i> (3) B2 <i>Housing and Urban Transformation</i> (3) B2	
Stedenbouw- en Planningspraktijk (minimum 2 vakken)	<u>SEMESTER 1 (JAAR 1 / 2)</u> Planning & transitie: mobiliteit (3) Planning & transtie: landbouw, voedsel en verstedelijking (3)		<u>SEMESTER 2 (JAAR 1 / 2)</u> <i>Circulaire economie en regeneratieve welvaartsystemen</i> (3) Integraal waterbeheer en milieubeleid (3)	
Verdiepende keuzevakken	<u>SEMESTER 1 (JAAR 1 / 2)</u> Projectwerk omgeving & planning (5) <i>Urbanisation in Global Perspective</i> (3) <i>Agricultural and Rural Policy</i> (5) Stedelijke mobiliteit en logistiek (5) Natuurbehoud (4) Groenbeheer (4) <i>Urban Sound</i> (4)		<u>SEMESTER 2 (JAAR 1 / 2)</u> Transformatie: van theorie naar praktijk van verandering (3) <i>Non-European Urbanism</i> (6) Politieke vraagstukken van duurzaamheid (6) <i>Urban Mobility Logistics</i> (5) <i>Urban Questions in Historical Perspective: Housing</i> (3) Milieu-effectenrapportering (6) Principes van artificiële intelligentie voor beginners (3)	
	<u>JAAR 1 / 2</u> Duurzame steden (6)			
Masterthesis			Masterthesis (24)	

Het volledige programma en studiefiches vind je in de Studiekeizer van de Universiteit Gent ([studiekeizer.ugent.be/master of science in de stedenbouw en ruimtelijke planning](http://studiekeizer.ugent.be/master-of-science-in-de-stedenbouw-en-ruimtelijke-planning))

IETS VOOR MIJ?

Stedenbouw en ruimtelijke planning aan de UGent

Aan de UGent streven we ernaar planners op te leiden als 'reflectieve practitioners' door vanuit een visie op kennisontwikkeling te kijken naar planning als een dynamisch vakgebied waarin praktijkkennis en academische theorie hand in hand gaan. De focus ligt op het detecteren en verklaren van ruimtelijke processen, het ontwikkelen van een brede kennis over ruimtelijke governance, en het toepassen van verschillende onderzoeks-, planning-, en ontwerpmethoden om complexe uitdagingen om te buigen naar maatschappelijk robuuste en veerkrachtige oplossingen.

Ingebed in onderzoek

De opleiding Stedenbouw en Ruimtelijke Planning aan de UGent is een Academische Master, wat betekent dat er een sterke nadruk ligt op wetenschappelijke onderbouwing. De expertise van verschillende universitaire onderzoeksgroepen binnen de UGent komt samen in de MaSRP en ondersteunt het inter- en transdisciplinair karakter van de opleiding. Dit stelt toekomstige planners in staat om een brede kennisontwikkeling te bundelen in intelligente, wetenschappelijk onderbouwde en verbeeldende ontwikkelingsvoorstellen en planfiguren. De drie belangrijkste onderzoeksgroepen die de opleiding dragen, zijn:

(1) AMRP – vakgroep Civiele Techniek

Het onderzoek van de Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning richt zich vooral op het regionale schaalniveau. Hoofdt thema's van onderzoek zijn ruimtelijk beleid en ruimtelijke conceptvorming – in het bijzonder met betrekking tot de open ruimte in Vlaanderen, tot de ruimtelijke economie, de water- en klimaatproblematiek en de mobiliteit. Nadruk wordt daarbij gelegd op aspecten van governance.

(2) Stedenbouw – vakgroep Architectuur en Stedenbouw

Binnen de vakgroep Architectuur en Stedenbouw wordt zowel historisch-analytisch als ontwerpend onderzoek verricht op het gebied van stadsontwerp, stedenbouw en landschap, met toepassingen zowel in buitengebied als verstedelijkende omgevingen, evenals in de kernsteden en historische stadscentra. De interpretatie van verstedelijkingsprocessen en historisch-culturele aspecten van de stad staat centraal.

(3) Landschapskunde – vakgroep Geografie

Deze onderzoeksgroep ontwikkelt het landschapsonderzoek met nadruk op de landschapstypologie en -chronologie; landschapsdynamiek, landschapsgenese en landschapsgeschiedenis met bijzondere aandacht voor Europa en het cultuurlandschap als erfgoed; landschapsarchitectuur- en design; landschapszorg in de internationale en Vlaamse context.

Lessenpakket

De hoorcolleges bieden een brede introductie in het vakgebied, zowel inhoudelijk als vaktechnisch, en voorzien studenten van een professionele onderbouw. Naast een uitgebreid pakket aan inleidende en verdiepende vakken, ligt een belangrijk accent van de opleiding op de twee grote studio's. Deze dienen als laboratoria voor het ontwikkelen van stedenbouwkundige vaardigheden, waar studenten leren om positie te kiezen ten opzichte van complexe maatschappelijke vraagstukken, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. Sterke communicatieve vaardigheden in zowel beeld als taal zijn daarbij van groot belang. De praktijk en verdiepende keuzevakken bieden de mogelijkheid om de opleiding te specialiseren, bijvoorbeeld rond stadsprojecten, actorgerichte governance, logistiek transportbeleid of landschap & waterbeheer. Evengoed kunnen deze keuzevakken gespreid worden over het brede spectrum van aangeboden opleidingsonderdelen. Tot slot, komen studenten via de onderzoeksseminaries in contact met het onderzoek binnen de domeinen van landschapskunde, stedenbouw, governance, door in kleine groepen op een interactieve manier te werken rond concrete vraagstukken die telkens op de een of andere manier gerelateerd zijn aan ruimtelijke planning.

IETS VOOR MIJ?

Voorkennis

De opleiding staat open voor studenten met uiteenlopende vooropleidingen. Afhankelijk van je achtergrond stroom je rechtstreeks in, of via een voorbereidings- of schakelprogramma. Eenmaal in de master hoef je niet te vrezen als bepaalde basiskennis ontbreekt. Via verplichte technische hulpvakken in het eerste masterjaar wordt die kennis bijgespijkerd op maat van je vooropleiding. Zo worden ontwerpers doorgaans bijgeschoold in statistiek of GIS, terwijl bijvoorbeeld geografen aan de slag gaan met computerondersteund ontwerp of stadsanalyse. Op die manier start iedereen met een gelijkwaardige basis en wordt de multidisciplinaire samenwerking in de opleiding optimaal voorbereid.

Toelatingsvoorwaarden

1. Rechtstreeks: Bachelor in de ingenieurswetenschappen: architectuur; Bachelor in de bio-ingenieurswetenschappen, afstudeerrichting: land- en bosbeheer; Bachelor in de geografie en de geomatica; Bachelor in de geografie; Bachelor in de ingenieurswetenschappen, afstudeerrichting: bouwkunde; Bachelor in de ingenieurswetenschappen: bouwkunde; alle academische master-na-bachelor en master-na-masteropleidingen

2. Na het met succes voltooien van een schakelprogramma: (48 studiepunten): alle professionele bachelors

Zie ook: <https://studiekiezer.ugent.be/schakelprogramma-tot-master-of-science-in-de-stedenbouw-en-de-ruimtelijke-planning>

3. Na het met succes voltooien van een voorbereidingsprogramma: (23 studiepunten): alle andere academische bachelors; alle andere professionele masters; gediplomeerde in de aanvullende studies van ruimtelijke planning

Zie ook: <https://studiekiezer.ugent.be/voorbereidingsprogramma-tot-master-of-science-in-de-stedenbouw-en-de-ruimtelijke-planning>

4. Toelatingsprocedure voor houders van een niet-Belgisch diploma: <https://www.ugent.be/student/nl/administratie/inschrijving-of-registratie/niet-vlaams-diploma/internationalestudent>

Internationalisering

Via Erasmus kunnen studenten op uitwisseling naar het buitenland, tijdens het 1ste semester van het 2de masterjaar. Meer informatie daarover op: https://www.ugent.be/ea/en/for-degree-students/international-experience/exchange_progr/emrust

Arbeidsmarkt

Het belang van stedenbouwkundigen en ruimtelijke planners wordt groter als gevolg van de groeiende schaarste aan ruimte. Daarnaast spelen klimaatadaptatie, energietransitie, een mobiliteitsshift, duurzame landbouw, circular economy en het behoud van de open ruimte daarbij een grote rol. De kerndoelen van de opleiding op het gebied van governance, creativiteit, actorgericht denken, een open mind voor alternatieve voorstellen en een integrale benadering van vraagstukken, beantwoorden in onze complexe wereld aan een groeiende vraag. Dankzij de breedte en integraliteit van de opleiding, belanden onze afgestudeerden bij een breed scala van werkgevers. Dit kan zowel bij diverse overheidsdiensten (op Europees, nationaal, regionaal, provinciaal en gemeentelijk niveau), maar ook in de privésector (bij diverse planologische of stedenbouwkundige studiebureaus), in de bedrijfsweld, in de (academische) onderzoeksweld of zelfs bij burger- of specifieke belangengroepen.

VOORBEELDOPGAVEN STUDIO

Studio Studentenhuisvesting: More Student Housing! Researching and rethinking the role of student housing within the city of Ghent

Peter Vanden Abeele
2025-26 semester 2, MA 1

Een centrale stad als Gent trekt een zeer diverse bevolking aan die gebruik maakt van haar voorzieningen en daardoor ook inwoner van de stad wordt, tijdelijk of permanent. De grote studentenpopulatie in Gent is daarbij bijzonder bepalend. Gent telt zes instellingen voor hoger onderwijs. Eind 2024/begin 2025 studeren er meer dan 87.000 studenten in Gent, waarmee het de grootste studentenstad van Vlaanderen is. Dit aantal blijft stijgen, met een geschatte jaarlijkse toename van ongeveer 2.000 studenten. Een groot deel van deze studenten kiest ervoor om in studentenhuisvesting in de stad te wonen. Helaas is het aanbod aan studentenhuisvesting beperkt, vaak te duur en niet altijd van goede kwaliteit of goed gelegen.

De gevolgen van deze grote studentenpopulatie zijn duidelijk voelbaar in Gent. Welke ontwikkelingen zien we in de manier waarop studenten in de stad komen wonen, al dan niet tijdelijk? Hoe gaan studenten om met de stad? Hoe willen de zes instellingen voor hoger onderwijs zich in de toekomst verankeren in Gent, en welke impact zal dat hebben? Deze studio onderzoekt de aanwezigheid van studenten en studentenhuisvesting, zoals die verspreid is over de stad. Ze brengt kansen en uitdagingen in beeld, maar gaat ook expliciet op zoek naar oplossingen en naar extra woningaanbod en diensten.

Top: Studentenwijk Overpoort
Middle: rootschalige studentenhuisvesting De Deynecampus
Bottom: grootschalige studentenhuisvesting Drie Koningen

Studio Forten: Unlocking the potential of the Brialmont fortifications

Prof Tim Devos, Nancy Meijsmans
2025-26 semester 1, MA 2

De Antwerpse forten, onderdeel van de Brialmontomwalling, behoren tot de meest markante structuren van de stad. Nadat hun militaire functie verdween, raakten veel forten in verval en vormen ze vandaag eerder een last dan een troef. Toch bieden ze unieke kansen: als groene ketting rond de stad verbinden ze wijken in de 20e-eeuwse gordel en kunnen ze verder uitgroeien tot belangrijke schakels in het netwerk van publieke ruimten, waardevolle erfgoedplekken, culturele dragers en corridors voor zachte mobiliteit en recreatie. Deze studio onderzoekt hoe de stad de forten strategisch kan inzetten als hefboom voor broodnodige transformaties, met oog voor hun diversiteit en ruimtelijke context.

Fort 6 Wilrijk, copyright Johan Claeys

VOORBEELDOPGAVE ONDERZOEKSREIS

Gent. Montpellier. Gent. Een reis door het veranderende landschap van de voedselplanning

prof. Michiel Dehaene, Willem Meuris
2025-26 semester 1 + 2, Ma 2

Duurzame voedselplanning heeft de voorbije twintig jaar als thematisch domein veel aandacht gekregen. Voedsel werd in de ruimtelijke planning gepresenteerd als een integraal sociaal-ecologisch thema dat sociale cohesie kan versterken en bijdragen aan ecologische en klimaatdoelstellingen, verminderde vleesconsumptie en biologische landbouwpraktijken. In 2015 verenigden steden met ambitieuze voedselplannen zich in het Milan Food Policy Pact. Ook Gent gooide hoge ogen in deze context en het Gentse voedselbeleid kon op de nodige internationale erkenning rekenen.

*Bottom Left: Beeld van de toekomstige centrale keuken op de Cité de l'alimentation, Montpellier 2028
Top right: Collège des Éco-sais. Een historisch ankerpunt van de internationale regionistische traditie in Montpellier.*

Vandaag zoekt dat beleid naar een tweede adem. Het draagvlak blijkt kleiner dan gedacht en het overleeft moeilijk in tijden van besparingen. Onder invloed van Europese doelstellingen zoals de eiwitshift raakt het voedselbeleid verder beperkt, tot het punt dat het (bijna volledig) wordt opgesloten in de milieu- en klimaatplanning. Daarnaast slaagde het voedselbeleid er nooit in om betekenisvolle verbindingen te maken met andere stedelijke domeinen, zoals het grondbeleid (bijvoorbeeld in de discussie over de OCMW-gronden), armoedebestrijding, stadsvernieuwing en buurtinfrastructuur, onderwijs en schoolmaaltijden, open ruimte planning en bodembeleid. Desondanks biedt de huidige budgettaire crisis van de stad een kans om het terrein te hervakelen en nieuwe partnerschappen te verkennen voor een hernieuwd voedselbeleid.

Om het voedselbeleid te laten herbronnen, trekken we met de onderzoeksreis naar Montpellier. Net als Gent staat Montpellier hoog aangeschreven in de internationale voedselplanningsgemeenschap. Maar in tegenstelling tot

Gent is het voedselbeleid er breder verankerd. De Franse strategie rond 'la sécurité sociale de l'alimentation' zorgt voor een sterke sociale verankering. De metropoolregio maakt een sterke koppeling met de landbouwtransitie en trekt daarbij voluit de kaart van agroecologie. Dat vertaalt zich in een overkoepelend stedelijk beleid dat niet alleen een ruimtelijke invulling krijgt via de aanleg van agro-ecologische parken, maar ook economische perspectieven biedt aan nieuwe boeren, bijvoorbeeld via incubatoren. Daarnaast creëert de stad economische ruimte voor transitie door in te zetten op publieke catering. Tot slot, zorgen de aanwezige onderzoeksinstituten rond voedsel en landbouw voor een stevige kennisbasis in en voor de stad.

Via de onderzoeksreis maken we een comparatieve en constructieve analyse van beide steden. We brengen de breedte en diversiteit van het voedselbeleid in Montpellier in kaart, om die analyse vervolgens in (en aan) Gent te presenteren als inspiratie voor de hervakeling van het Gentse stedelijk voedselbeleid.

VOORBEELDOPGAVEN ONDERZOEKSSEMINARIES

Onderzoeksseminarie: Participatieve onderzoeksmethoden voor landschappen: de TOPIO-casus

prof. Veerle Van Eetvelde, MSc. Seppe De Wit
2025-26 semester 1

Dit onderzoeksseminarie vertrekt vanuit de Europese Landschapsconventie (ELC), die benadrukt dat landschappen niet alleen een ecologische en esthetische waarde hebben, maar ook een belangrijke rol spelen in de identiteitsvorming van mensen. Daarom krijgt ook burgerparticipatie een centrale plaats binnen landschapsonderzoek en ruimtelijke planning. In dit vak maken studenten kennis met zowel landschappelijke als participatieve onderzoeksmethoden.

Het seminarie kadert binnen het Europese onderzoeksproject TOPIO, een samenwerking tussen universiteiten en onderzoeksinstituten uit Griekenland, Italië, Spanje, Portugal, Cyprus en België. Het project ontwikkelt vernieuwende methoden om burgers actiever te betrekken bij besluitvorming over landschappen via participatieve trajecten en geo-informatica.

Bottom: Student neemt een enquête af
Centre: Scheldevallei (Foto: Regionale Landschappen)

Het onderzoek richt zich op een deel van de Scheldevallei, dat tevens het focusgebied van dit vak vormt.

In een eerste fase voeren studenten op basis van een bestaande landschapskarakterisatie een analyse uit van een deelgebied. Daarbij werken ze met landschapsvormende factoren zoals landgebruik, bodem en geomorfologie. Vervolgens ontwerpen en nemen zij in kleine groepen enquêtes af om inzicht te krijgen in de landschappelijke waarden die bewoners aan hun omgeving toekennen. De verzamelde gegevens worden verwerkt en geanalyseerd en dienen als input voor de verdere landschapskarakterisatie. Het vak combineert vaardigheden in landschapsanalyse, enquêteonderzoek en dataverwerking. Tegelijk leveren studenten een concrete bijdrage aan een internationaal onderzoeksproject met maatschappelijke relevantie en krijgen ze inzicht in de rol van participatie binnen hedendaags landschapsbeheer en ruimtelijke planning.

Onderzoeksseminarie: Active citizenship in motion: exploring dynamic coalitions for sustainable Urban Mobility

prof. Tim Devos
2025-26 semester 2

Dit onderzoeksseminarie onderzoekt de rol van middenveldorganisaties en burgerbewegingen in de transitie naar duurzame stedelijke mobiliteit. Daarbij staat centraal hoe deze organisaties samenwerken met lokale overheden om mobiliteitsuitdagingen aan te pakken en steden leefbaarder, gezonder en inclusiever te maken. In heel Europa winnen concepten zoals de 15-Minutenstad aan belang, waarbij burgerorganisaties een cruciale rol spelen als brug tussen bewoners en beleidsmakers. Ze brengen maatschappelijke thema's zoals gezondheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid onder de aandacht en zetten vaak zelf innovatieve initiatieven en experimenten op. Studenten bestuderen hoe middenveldorganisaties mobiliteitstransities beïnvloeden in België en daarbuiten. Ze brengen verschillende organisaties in kaart, analyseren hun doelstellingen en strategieën, en onderzoeken hoe zij coalities opbouwen met lokale en regionale overheden. Daarbij besteden we aandacht aan zowel gevestigde organisaties, zoals Filter Café, Recht Op Lucht, Changing Cities en Mums for Lungs, als aan minder bekende initiatieven die actief zijn in uiteenlopende stedelijke contexten.

Het onderzoek combineert desktoponderzoek met kwalitatieve methoden zoals interviews met vertegenwoordigers van burgerorganisaties en overheden. Daarbij wordt onderzocht hoe middenveldorganisaties mobiliteitsvraagstukken herformuleren vanuit de behoeften van burgers, hoe samenwerkingen met overheden tot stand komen of juist bemoeilijkt worden, en hoe lokale initiatieven kunnen doorstromen naar bredere beleids- en bestuurskaders zonder hun participatieve karakter te verliezen. Door middel van documentanalyse, interviews en vergelijkend onderzoek ontwikkelen studenten inzicht in de invloed van politieke cultuur, bestuursstructuren en machtsverhoudingen op de samenwerking tussen burgers en overheid. Het seminarie biedt zo een combinatie van theoretische verdieping en praktijkgericht onderzoek. Tegelijk leveren studenten een bijdrage aan actuele maatschappelijke debatten rond participatief bestuur, duurzame stedelijke ontwikkeling, mobiliteitsrechtvaardigheid en de rol van actief burgerschap in de stad van de toekomst.

VOORBEELDOPGAVEN ONDERZOEKSSEMINARIES

Stadsrenovatie, de “home improvement-industrie”, en de distributie van bouwmaterialen in België (1970-1985)

Tom Broes, Mirte Wambacq

2025-26 semester 2

Dit onderzoeksseminarie onderzoekt de relatie tussen stedelijke renovatie, distributienetwerken en de opkomst van de doe-het-zelfsector in België vanaf de jaren 1970. Hoewel de herwaardering van verpauperde stadswijken vaak wordt geïnterpreteerd als een vorm van grass-roots urbanism, stelt dit vak de vraag in welke mate deze ontwikkeling mogelijk werd gemaakt door bredere economische en commerciële veranderingen. Centraal staat de rol van de distributiesector in het toegankelijk maken van bouwmaterialen voor particulieren, op een moment waarop renovatie en zelfverbouwing steeds belangrijker werden in Belgische steden.

Na de Tweede Wereldoorlog groeide de nood aan efficiënte distributiesystemen voor goederen en diensten. Organisaties zoals het Comité Belge de la Distribution (CBD) en de Association des Grandes Entreprises dans la Distribution (AGED) speelden hierin een belangrijke rol. Vanaf de jaren 1970 begonnen grote distributiebedrijven zich steeds nadrukkelijker te richten op bouw- en renovatiematerialen. Via ketens zoals Brico, Gamma en Wickes ontstond een netwerk van bouwmarkten waar particulieren terecht konden voor materialen die voordien voornamelijk via professionele kanalen werden verdeeld.

Studenten onderzoeken hoe deze distributiestrategieën samenhangen met stedelijke renovatieprocessen. Onderzoeksvragen kunnen betrekking hebben op de positie van de home-improvementsector binnen de distributiewereld, de relatie tussen bouwmarkten en renovatiewijken, de opkomst van nieuwe bouwproducten, de impact op de professionele bouwsector en de wisselwerking tussen commerciële spelers en overheidsbeleid rond stadsvernieuwing en renovatie. Op basis van literatuurstudie en archiefonderzoek werken studenten een eigen onderzoekscasus uit en schrijven zij een onderzoekssessay. Het seminarie biedt inzicht in de economische en ruimtelijke processen achter de renovatie van Belgische steden en nodigt uit om gangbare interpretaties van stedelijk activisme kritisch te herdenken. Daarbij staat de vraag centraal in welke mate de renovatiegolf van de jaren 1970 voortkwam uit burgerinitiatief dan wel uit een bredere commerciële transformatie van de bouw- en distributiesector.

De Bouwmarkt als platform voor grassroots stadsrenovatie

Public Facilities and Habitation: Liberalism *longue durée*

prof. Anne Kockelkorn

2025-26 semester 2

Dit onderzoeksseminarie onderzoekt hoe architectuur en stedenbouw vanaf de late achttiende en vroege negentiende eeuw verweven raakten met nieuwe vormen van bestuur. Centraal staat de vraag hoe de gebouwde omgeving een instrument werd binnen de ontwikkeling van de moderne liberale staat. Daarbij vertrekken we van het werk van Michel Foucault en een groep Franse onderzoekers die in de jaren 1970 historisch onderzoek verrichtten naar de relatie tussen architectuur, stedelijke ruimte en bestuur rond 1800. Begrippen zoals équipement (publieke voorzieningen) en habitat (wonen en woonomgeving) vormden daarbij belangrijke aanknopingspunten om te begrijpen hoe overheden via de inrichting van ruimte maatschappelijke processen probeerden te sturen.

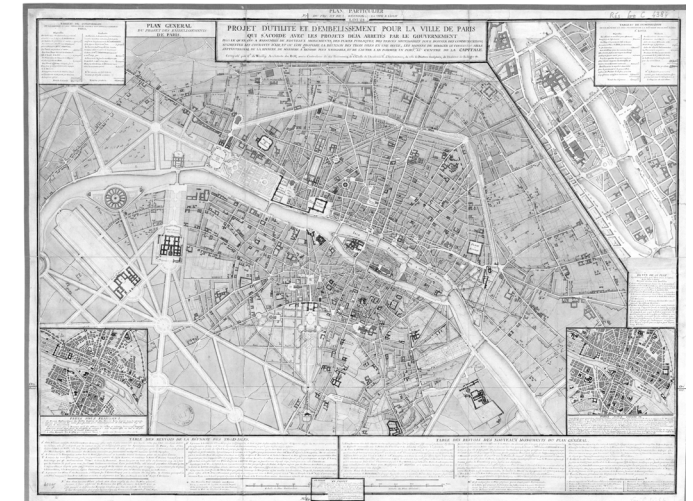
Aan de hand van historische studies over onder meer ziekenhuizen, woonvormen, publieke infrastructuur en stedelijke ruimte onderzoeken we hoe architecturale en stedenbouwkundige ingrepen verbonden waren met nieuwe manieren van denken over gezondheid, welzijn, orde en bestuur. Deze onderzoekslijn sluit aan bij Foucaults concept van de biopolitiek, waarmee hij beschreef hoe moderne staten bevolkingen beheren via een combinatie van kennis, regelgeving en ruimtelijke ingrepen. In een collectief lees- en onderzoeksseminarie maken studenten eerst kennis met deze Foucauldiaanse benadering van architectuur- en stadsgeschiedenis. Vervolgens verplaatsen we deze onderzoeksvragen naar de Belgische context. Als jonge natiestaat met een uitgesproken liberale traditie biedt België een

interessant perspectief om na te gaan hoe publieke ruimte, voorzieningen en woonomgevingen verbonden waren met de ontwikkeling van liberale bestuursvormen.

Studenten werken gezamenlijk aan een onderzoeksartikel over de lange geschiedenis van het liberalisme in België, van circa 1800 tot de neoliberale omwentelingen van de jaren 1970. Daarbij analyseren ze historische casussen rond stedelijke ruimte, publieke voorzieningen of wonen uit verschillende tijdsperiodes. Daarnaast wordt aandacht besteed aan hedendaagse kritieken op Foucauldiaanse benaderingen, onder meer vanuit feministische en postkoloniale perspectieven. Zo wordt onderzocht welke nieuwe vragen we vandaag kunnen stellen over de relatie tussen architectuur, macht en bestuur, en welke stemmen daarbij vaak onderbelicht blijven.

Het seminarie combineert intensieve lectuur, historische analyse en gezamenlijk onderzoek. Studenten ontwikkelen vaardigheden in kritisch bronnenonderzoek, academisch schrijven en theoretische reflectie, en leveren tegelijk een bijdrage aan lopend onderzoek naar de geschiedenis van architectuur, stedenbouw en bestuur. Kennis van of bereidheid om met Franstalige bronnen te werken is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Charles de Wailly, Plan général du projet des embellissements de Paris, 1785

GETUIGENISSEN MASTERSTUDENTEN

Pauline (afgestudeerd 2023)

“Na het afronden van mijn master Bestuurskunde en Publiek Management (BPM) aan de Universiteit Gent was ik klaar voor een nieuwe uitdaging, en die vond ik in de master Stedenbouw en Ruimtelijke Planning. Deze tweejarige master was een avontuur vol creativiteit, afwisseling en vooral heel veel nieuwe inzichten. Ik heb enorm veel geleerd over de Vlaamse ruimtelijke ordening – of beter gezegd, het gebrek eraan... Dankzij het brede aanbod aan keuzevakken kan je de opleiding helemaal afstemmen op je eigen interesses. Een absolute aanrader is het keuzevak GIS, een tool die ik nu dagelijks gebruik in mijn job als ruimtelijk planner bij stad Deinze, waar ik verantwoordelijk ben voor de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen, het beleidsplan ruimte Deinze en een aantal ruimtelijke projecten zoals de leefstraten in de stationsbuurt, de parkbosbegravingplaats, lopende conceptstudies etc. Een ander groot pluspunt van de master Stedenbouw en Ruimtelijke Planning is de diverse achtergrond van de studenten die deze opleiding volgen. Het was een voorrecht om samen te werken met zo'n gedreven groep studiegenoten. Kortom, ik ben heel dankbaar voor deze ervaring en alle waardevolle kennis die ik heb opgedaan!”

“Dankzij het brede aanbod aan keuzevakken kan je de opleiding helemaal afstemmen op je eigen interesses.”

Glenn (afgestudeerd 2023)

“Tijdens mijn opleiding als landschapsarchitect merkte ik snel een drang om breder te denken dan enkel omgevingsaanleg of groenblauwe structuren. In die zin was een master stedenbouw en ruimtelijke planning hier een perfect vervolg op. De opleiding gaat zeer breed en betreft alle facetten van het vak. Van wetenschappelijke onderbouwing en diepgaande analyses, tot creatieve ontwerp en verbeeldingsoefeningen. De breedte van dit vakgebied weerspiegelt zich ook in de diverse achtergronden die je bij de studenten aantreft. Dit zorgde tijdens mijn opleiding voor een zeer aangename, gemotiveerde en compatibele groep. Er is een groot aandeel en breed aanbod aan keuzevakken, wat elke student toe laat om zelf een eigen traject vorm te geven naargelang persoonlijke interesses. Enkele sterktes van dit vakgebied voor mij zijn het domein overschrijdende, schaal overschrijdend en visualiserende aspect. Dit maakt dat je na de opleiding ook vele richtingen uit kan. Doorheen mijn studies leek voor mij de gepaste richting steeds ontwerp. Wanneer ik echter door mijn masterproef in aanraking kwam met onderzoek en meer specifiek het thema voedsel binnen de ruimtelijke planning, opende zich een nieuwe wereld. Als resultaat hiervan ben ik vandaag aan de slag bij ILVO als ruimtelijk onderzoeker, waar ik mijn passies voor ontwerpend onderzoek, planning, ecologie, etc. kan combineren om mee te sleutelen aan een oplossing voor tal van maatschappelijke uitdagingen.”

Annelies (werkstudent, afgestudeerd 2024)

“Toen ik startte met de opleiding Stedenbouw en Ruimtelijke Planning had ik er al een heel professioneel traject opzitten. Als communicatie- en participatiestrategie ben ik intussen ruim acht jaar aan de slag bij Billie Bonkers, waar ik overheden en andere actoren ondersteun bij onder meer infrastructuurprojecten en stadsvernieuwing, maar ook bij beleidsprocessen. Hoe mensen omgaan met hun omgeving heeft me altijd geïntrigeerd en ik wilde daar heel graag meer inzicht in krijgen, om te begrijpen hoe die omgeving vorm krijgt en verandert. Mij inschrijven aan de opleiding Stedenbouw is een van de beste beslissingen die ik genomen heb. Het is een opleiding die je uitdaagt, de complexiteit van ruimte op een kritische manier bevraagt en je tegelijk de tools laat ontwikkelen om met die complexe vraagstukken om te gaan. Mijn programma heb ik altijd heel erg op buikgevoel samengesteld. Het keuzeaanbod is zo boeiend dat kiezen telkens weer een beetje verliezen is. De bijzondere vraagstukken bijvoorbeeld, zou ik het liefst van al allemaal kunnen volgen.

In combinatie met werken is studeren niet altijd evident: het vergt behoorlijk wat planning en flexibiliteit op het werk, thuis en bij het studeren zelf. Maar in overleg en met een grote dosis enthousiasme is er veel mogelijk. Ik had voor de start wel wat twijfels of ik na meer dan 20 jaar mijn plek nog zou vinden als student, maar de open, flexibele en motiverende leeromgeving die de opleiding is, maakte dat ik mij er van meet af aan helemaal thuis voelde.”

Brecht (afgestudeerd 2025)

“De master Stedenbouw was voor mij de aanvulling in mijn academische carrière die ik nog miste. Naast de brede kennis die je opdoet via een waaier aan interdisciplinaire vakken, leer je ook veel van je medestudenten, die uit een grote diversiteit aan vooropleidingen komen. De goede balans tussen theorie en praktijk zorgt ervoor dat de opgedane kennis niet louter abstract blijft, maar ook echt hands-on wordt toegepast. Ik kan eerlijk zeggen dat deze master voor mij de missing link was waar ik naar op zoek was.”

“Het is een opleiding die je uitdaagt, de complexiteit van ruimte op een kritische manier bevraagt en je tegelijk de tools laat ontwikkelen om met die complexe vraagstukken om te gaan.”

INFORMEER JE

Meer weten over de Master in de Stedenbouwkunde en Ruimtelijke Planning aan de Universiteit Gent?

De opleiding organiseert twee keer per jaar een infomoment, in april-mei, en in augustus-september. De exacte data kan je terugvinden op: <https://studiekiezer.ugent.be/2026/master-of-science-in-de-stedenbouw-en-de-ruimtelijke-planning/informeerje>

De Associatie UGent organiseert verder elk jaar de beurs EVOLV waar je terecht kunt voor info over verder studeren (na een bachelor/master) of informatie over de arbeidsmarkt. Daarover meer op: <https://evolv.ugent/nl>

Heb je specifieke vragen over het studieprogramma- of traject? Hiervoor kan je terecht bij de trajectbegeleiding: studietrajectir.ea@ugent.be;
Heb je een meer inhoudelijke vraag? E-mail lena.verlooy@ugent.be

Editorial team:
Lena Verlooy
Elke Dhaenens
Michiel Dehaene

Photo cover:
©Amaury Henderick

Published by:
Master of Science in Urbanism and Spatial Planning
Ghent University
2026